

14. januar 2009

af Niels Storm Knigge
tlf. 33557723 og
Erik Børsted
tlf. 33557715

KRAFTIGT FALD I VIKAR-BESKÆFTIGELSEN

Resumé: *Beskæftigelsen i vikarbranchen i 3. kvartal 2008 er faldet med 2300 fuldtidspersoner, svarende til et fald på næsten 10 procent i forhold til 2. kvartal 2008. Niveaulet for beskæftigelsen er nu omkring niveaulet fra starten af 2007.*

Det kraftige fald skyldes givetvis vikarbeskæftigelsens fleksible natur, der gør at den reagerer hurtigere end den samlede beskæftigelse ved et konjunkturskift. Konflikten på det offentlige arbejdsmarked kan dog også have haft indflydelse på udviklingen i vikarbeskæftigelsen.

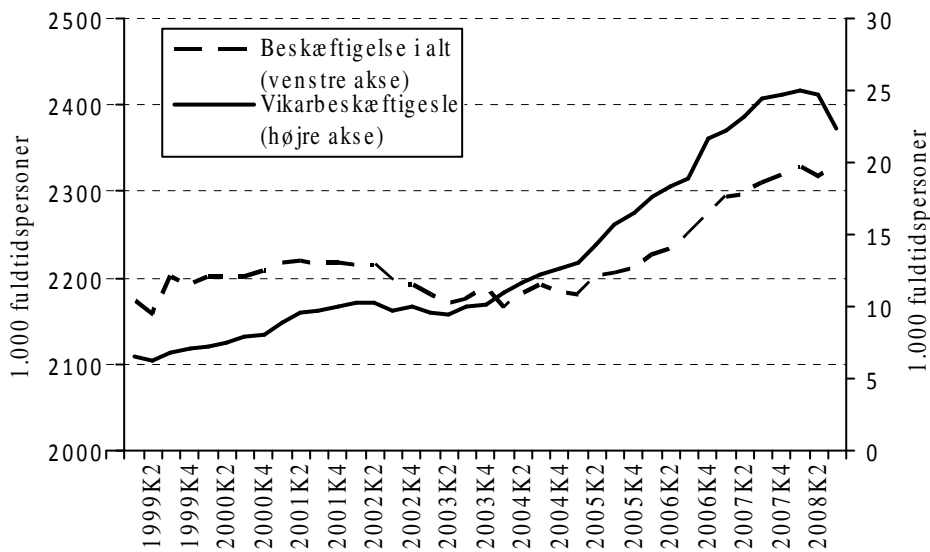
Ærådet har i samarbejde med HK/Danmark lavet en analyse på baggrund af et detaljeret specialudtræk¹ fra den mest aktuelle ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmark Statistik. ATP-statistikken giver en opgørelse af antallet af fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere på basis af lønmodtagernes ATP-indbetalinger. I figur 1 er vist udviklingen i vikarbeskæftigelsen, samt den samlede beskæftigelse på baggrund af denne statistik.

Som det ses af figur 1, har der været et kraftigt fald i den sæsonkorrigerede ATP-beskæftigelse i vikarbranchen. Således faldt antallet af beskæftigede fra 2. til 3. kvartal med godt 2300 fuldtidspersoner, svarende til 9,5 procent. Dette fald har medført, at beskæftigelsen i vikarbranchen er tilbage på et niveau svarende til 1. kvartal 2007.

---

¹ Et specialudtræk fra ATP-beskæftigelsesstatistikken for vikarbranchen (branchekode 745020) er nødvendig, da Danmarks Statistik kun offentliggør ATP-beskæftigelsen på det aggregerede 27-grupperingsniveau.

Figur 1. Udviklingen i henholdsvis vikarbekæftigelse og den samlede beskæftigelse, i 1.000 fuldtidspersoner (sæsonkorrigeret)

Anm.: ATP-beskæftigelsestal opgøres som et beregnet antal fuldtidsansatte lønmodtagere ud fra virksomhedernes ATP-indbetalinger, som varierer alt efter, om man er på heltid eller deltid. Selvstændige er således ikke inkluderet, da de ikke indbetaler ATP. Seneste kvartals tal er foreløbige, de øvrige kvartalers tal er endelige.

Kilde: AErådet pba. specialudtræk på ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmarks Statistik.

Dette fald i vikarbekæftigelsen skal ses i lyset af at den samlede beskæftigelse fra 1. til 3. kvartal praktisk talt har været uændret.

Det kraftige fald i vikarbekæftigelsen i 3. kvartal fortsætter og forstærker således tendensen fra 2. kvartal 2008, som var den første periode med fald i vikarbekæftigelsen siden 2003.

Forklaringen på at vikarbekæftigelsen kan falde så meget er, at vikarbranchen er mere fleksibel end den samlede beskæftigelse. Således reagerer vikarbranchen hurtigere på et skift i konjunkturerne end andre dele af arbejdsmarkedet. Udviklingen kan altså ses som et klart første billede af overgangen fra højkonjunktur til lavkonjunktur.

Vikarbekæftigelsen har en høj grad af sæsonudsving. Beskrivelsen af udviklingen i beskæftigelsen ovenfor tager højde ved dette, ved at benytte sæsonkorrigerede tal. Sæsonudsvingene er beskrevet i boks 1.

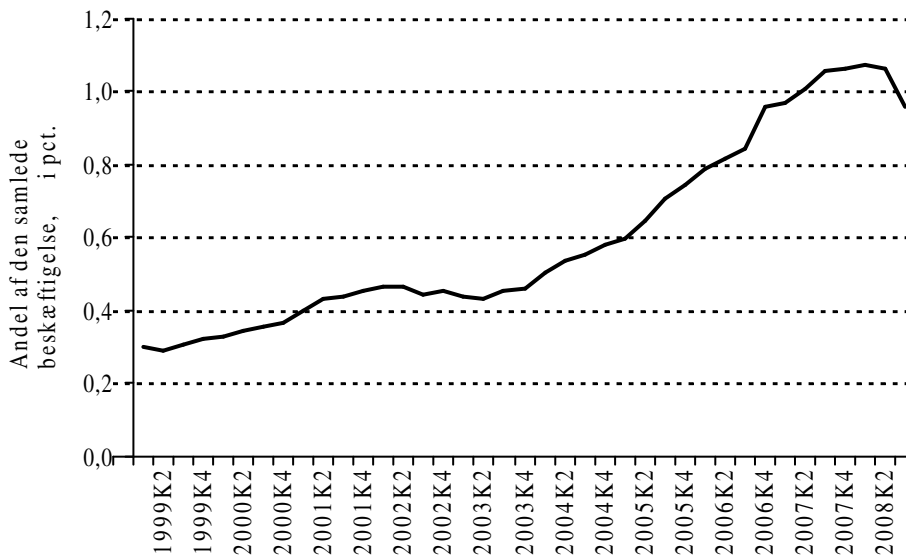
Boks 1. Sæsonkorrigerede data

Det er en tilbagevendende tendens, at vikarbeskæftigelsen i årets 3. og 4. kvartal stiger, mens den falder i 1. kvartal. Den tilbagevendende stigning i andet halvår er et udslag af, at visse typer beskæftigelse er sæsonafhængige. Derfor sæsonkorrigeres tallene, så man kan fortolke på den kvartalsvise udvikling. Dette fænomen er ikke isoleret til vikarbranchen, men er gældende for beskæftigelsen som helhed, hvor man de seneste seks år har oplevet en relativ stor stigning i årets sidste halvdel.

Desuden er vikarbranchen en branche, hvor de ansatte som oftest har en løsere tilknytning til arbejdspladsen, hvilket gør denne branche særlig følsom for sæsonudsving i beskæftigelsen. Julehandlen er et godt eksempel på denne tendens. Under julehandlen efterspørger mange butikker særlig meget arbejdskraft i en kort periode, hvoraf vikarer besætter en del af disse job.

Figur 2 viser vikarbeskæftigelsens andel af den samlede beskæftigelse. Vikarbeskæftigelsen udgør i 3. kvartal 2008 lige under 1 procent af den samlede beskæftigelse, hvilket er ca. 0,1 procentpoint lavere end niveauet i første halvdel af 2008. Vikarbeskæftigelsens andel af den samlede beskæftigelse har ellers, frem til 1. kvartal 2008, været stigende siden midten af 2003.

Figur 2. Vikarbeskæftigelsens andel af den samlede beskæftigelse (sæsonkorrigeret)

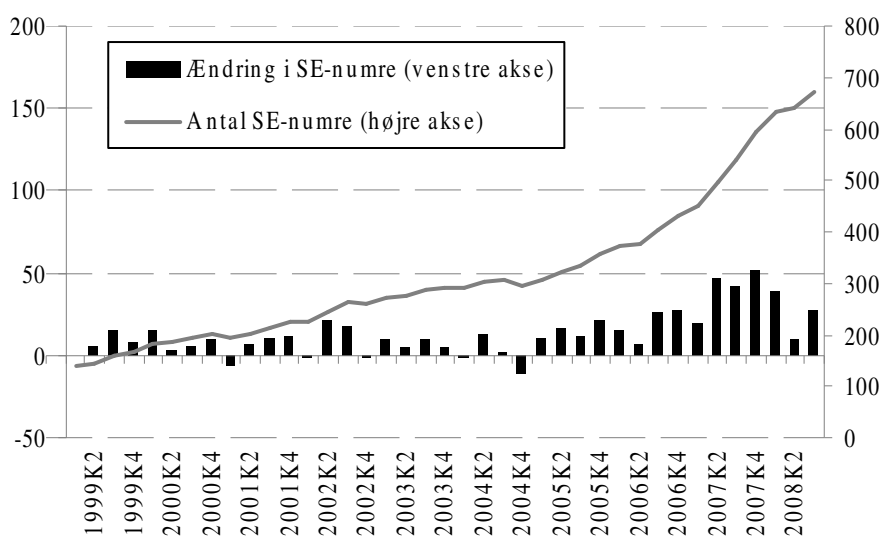

Anm.: Se figur 1. Andelen er beregnet som den sæsonkorrigerede vikarbeskæftigelses andel af den sæsonkorrigerede samlede beskæftigelse i Danmark.

Kilde: Se figur 1.

Figur 3 viser antallet af vikarvirksomheder (målt på antallet af SE-numre for vikarbranchen). Igen er der i seneste kvartal sat ny rekord for antallet af vikarbureauer. Fra 2. til 3. kvartal 2008 er der kommet 28 nye SE-numre, hvilket svarer til en stigning på 4,4 procent. Siden starten af 2005 har der været en kraftig vækst i antallet af SE-numre.

Figur 3. Udviklingen i antallet af vikarvirksomheder (antallet af SE-numre)

Anm.: Udviklingen i antallet af SE-numre er ikke sæsonkorrigeret, da der ikke kan påvises et statistisk signifikant sæsonmønster i denne tidsserie. Se desuden anmærkning til figur 1.

Kilde: Se figur 1.

Omsætningen i vikarbranchen og fordelingen på sektorer

ATP-beskæftigelsesstatistikken giver ikke mulighed for at opdele udviklingen i vikarbeskæftigelsen på personalegrupper. Produktstatistikken for Vikarbureauer fra Danmarks Statistik indeholder en sådan opdeling, men ulempen ved Produktstatistikken er dens forsinkelse i forhold til opgørelses-tidspunktet. Seneste opdeling af vikartimer på personalegrupper dækker således året 2006.

Ifølge disse opgørelser fordelte de solgte vikartimer i 2006 sig således:

- *personale indenfor produktion og bygge/anlæg* 44 procent
- *sundhedspersonale (sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, læger m.fl.)* 20 procent
- *andet kontor personale* 14 procent
- *øvrige faggrupper* 24 procent

Sektormæssigt fordelte vikarbureauernes omsætning i kroner i 2006 sig med ca. 64 procent til virksomheder, 29 procent til det offentlige og 4 procent til organisationer og privatpersoner.²

² Jf. "Produktstatistik for serviceerhvervene 2006" i Statistiske Efterretninger (udgivet juli 2007) fra Danmarks Statistik.

Usikkerhed i ATP-beskæftigelsesstatistikken

Det skal bemærkes, at det seneste kvartals tal i ATP-beskæftigelsesstatistikken altid er foreløbige tal, som revideres og opgøres som endelige tal kvartalet efter³. Blandt andet derfor bør ændringen i et enkelt kvartal ikke tolkes for håndfast. Hertil kommer, at der (undtagelsesvist) også kan komme revisioner flere kvartaler bagud i tid.

Da ATP-beskæftigelsesstatistikken beregnes på baggrund af virksomhedernes indbetalinger af ATP, kan virksomhedernes eventuelle fejlindberetninger, manglende, udskudte, forsinkede ATP-indbetalinger mv. slå ud i ATP-beskæftigelsesstatistikken. Der er både i ATP-huset og Danmarks Statistik indført systemer, der søger at opfange disse forhold og korrigere ATP-beskæftigelsestallene herfor, men korrektionen er naturligvis ikke perfekt.

Alle lønmodtagere betaler som udgangspunkt ATP-bidrag, hvis de arbejder mere end ni timer om ugen. Der er forskellige ATP-satser alt efter, om der er tale om en fuldtids- eller en deltidsbeskæftigelse. Danmarks Statistik har ikke tal, der viser hvor mange fuldtids- eller deltidsindbetalinger, der er. ATP-beskæftigelsen fremkommer derfor ved at dividere de samlede indbetalinger med satsen for en fuldtidsbeskæftiget og derved fremkommer et tal for antal fuldtidsbeskæftigede samlet og i de forskellige brancher.

Desuden gælder det, at desto mere detaljeret brancheniveau, der analyseres på, desto større er usikkerheden. Det er ifølge Danmarks Statistik ikke muligt at opstille et mål for den samlede usikkerhed i ATP-beskæftigelsesstatistikken.

---

³ For en udførlig beskrivelse henvises til Danmarks Statistiks varedeklaration for ATP-beskæftigelsesstatistikken på <http://www.dst.dk/homedk/vejviser/dokumentation/varedeklarationer/emnegruppe/emne.aspx?sysrid=000845>

BILAG

Tabel 1: Baggrundstal til figur 1 og 2 (ikke-sæsonkorrigeret)

	vikar-beskæftigelse	samlet beskæftigelse
1999K1	5.818	2.137.300
1999K2	6.329	2.163.900
1999K3	7.211	2.188.100
1999K4	7.344	2.233.500
2000K1	6.446	2.165.200
2000K2	7.584	2.208.600
2000K3	8.450	2.188.900
2000K4	8.394	2.250.200
2001K1	7.942	2.180.000
2001K2	9.659	2.228.000
2001K3	10.408	2.205.700
2001K4	10.431	2.257.300
2002K1	9.198	2.178.200
2002K2	10.241	2.225.100
2002K3	10.458	2.185.800
2002K4	10.428	2.231.900
2003K1	8.476	2.143.000
2003K2	9.368	2.180.600
2003K3	10.725	2.165.100
2003K4	10.577	2.225.500
2004K1	9.697	2.126.800
2004K2	11.522	2.191.500
2004K3	13.158	2.181.700
2004K4	13.312	2.220.100
2005K1	11.559	2.145.800
2005K2	14.061	2.212.400
2005K3	16.921	2.196.400
2005K4	17.348	2.245.500
2006K1	15.587	2.194.600
2006K2	17.932	2.243.700
2006K3	20.421	2.238.200
2006K4	22.873	2.304.200
2007K1	19.705	2.263.400
2007K2	22.741	2.305.400
2007K3	26.235	2.297.400
2007K4	26.061	2.352.200
2008K1	22.219	2.299.900
2008K2	24.210	2.326.100
2008K3*	24.027	2.317.200

Kilde: AE pba. Specialudtræk på ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmarks Statistik

Tabel 2: Baggrundstal til figur 1 og 2 (sæsonkorrigeret)

	vikar-beskæftigelse	samlet beskæftigelse
1999K1	6.488	2.172.500
1999K2	6.307	2.157.000
1999K3	6.750	2.200.300
1999K4	7.114	2.192.900
2000K1	7.194	2.200.800
2000K2	7.569	2.201.200
2000K3	7.898	2.201.000
2000K4	8.120	2.209.300
2001K1	8.885	2.216.900
2001K2	9.653	2.219.500
2001K3	9.710	2.217.700
2001K4	10.065	2.216.700
2002K1	10.325	2.216.400
2002K2	10.265	2.215.400
2002K3	9.729	2.197.100
2002K4	10.029	2.192.200
2003K1	9.542	2.181.200
2003K2	9.432	2.170.500
2003K3	9.955	2.175.900
2003K4	10.125	2.187.300
2004K1	10.935	2.163.900
2004K2	11.677	2.181.600
2004K3	12.175	2.191.900
2004K4	12.701	2.184.000
2005K1	13.043	2.181.100
2005K2	14.307	2.202.700
2005K3	15.655	2.206.600
2005K4	16.498	2.211.100
2006K1	17.594	2.227.500
2006K2	18.273	2.234.500
2006K3	18.916	2.249.200
2006K4	21.718	2.270.400
2007K1	22.218	2.294.300
2007K2	23.164	2.296.500
2007K3	24.377	2.310.100
2007K4	24.702	2.318.400
2008K1	25.027	2.329.200
2008K2	24.677	2.317.200
2008K3*	22.345	2.331.100

Kilde: AE pba. Specialudtræk på ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmarks Statistik